

העם

שריקת הצופר

לפני שלוש שנים ביקר יצחק שדה אצל גננו של חיים ויצמן, קסף כמה פרחים בגן הנשיא. הנשיא, שטיל אותה שעה בין עציו, העיף מבט מהורהר בבגדיו האורחיים של אלוף הפלמ"ח שהתפוסר לא מכבר, העיר בחיוך קצת מריר, ביהודית: "גו, רבי יצחק, את שנינו הם כבר לא צריכים..." בשבוע אחרי מותו התנהגו "הם" כאילו רצו לאשר את ההערה. כל אחד השתדל להתאבל עד כמה שאפשר פחות. גבורי הי שבוע היו, בלי ספק, אותם שעמדו בתור לפני אחד מבתי הקולנוע בתל אביב, כשנש" מעה שריקת הצופר שהודיעה כי גופת ה נשיא מורת זה עתה לקברה ברחובות. אנשי התור עברו לדום, עמדו 2 דקות בדיר מיה, בהתאם להוראות, חזרו והמשיכו ל פספס על כוכבים הוליבוידיים עד פתיחת הקופסה.

סיום הויכוח. סופרים ועיתונאים הת ווכחו ביניהם, ביקשו לעמוד על סבת האי דישות המזוהה בין רבים מהם, וביחוד בין אלה שנוכחו בטכס הקבורה, גברה הדעה שהאדם היה כעצם צורת הסכס. הוא סודר כמעט בחשיפה (העולם הזה 785). מנע מהמוני האורחים כל אפשרות לקחת חלק פעיל בחלוקת הכבוד האחרון.

מזור ביותר היה האופן המובן מאליו כמעט, בו נטל הצבא את הנשיא המת לידו, אפילו בהלית יצחק שדה, איש צבא מובהק, היה משמר הכבוד, בשעת מעבר ההמונים לפני הגופה, מורכב מאורחים — צעירים, פועלים, נהגי דן, אנשי משקים — התחרו ביניהם על הכבוד. סופרים ידועים שכו בסבלנות עד בוא תורם לעמוד דום ליד חברים המת. הפעם כל זה לא היה. כוח רשמי, קר ובלתי אישי ארגן את הכל. לנשיא, שציקר תרומתי וצוואתו למפעל הציוני ולמדינה היו השנאה לאלימות והזלזול בטכסים צבאיים ריקים, גי תן לא רק משמר כבוד צבאי, כנהוג בעמים אחרים, אלא גם רב צבאי, חזן צבאי וחברה קדישא צבאית. גם קריאת התהילים היה מיב צע צבאי מובהק.

בצורה מקורית זו סיים הויכוח ההיסטורי בין חיים ויצמן, בעל קו הציריה של שלום בכלימחיר, ובין דוד בן גוריון, מנהיג האקטי ביום המלחמתי.

הנשיאות

לא בהגרלה

התחרות על הנשיאות דמתה כמעט לתחרות של מלכות היופי. חסרו רק המודעות בעתוני הארץ ובעתוני העולם, לאמור: "המועמדים מתבקשים להיפיע בפני חבר שופטים בתאריך פלוני במקום אלוני". המשחק כולו — וקשה היה שלא לראות בו משחק — שיקף מציאות מסוימת — הארץ כה עניה באישים, עד כי כמעט כל אחד יכול היה לבוא בחשבון. אפשר היה לחלק את ה מקום בהגרלה של מפעל הפיס.

מוחקי דגבולות. משך כל השבוע היש מעו רק שתי הצעות, מנוגדות זו לזו כמעט

כמזרח למערב, שהיו מסוגלות להכניס משמי עות רצינית למוסד הגבוה ביותר במדינה. ההצעה האחת הושמעה על ידי עזריאל קר ליבך בעתונו מעריב: להגיש את נשיאות ה מדינה לפרופסור אלברט איינשטיין, איש ה מדע הראשון בעולם, כיום חוקר במיכללה פרינסטון. ברע הראשון הדהימה ההצעה, נר אתה כהמצאה עתונאית קצת אקזוטית. אולם במחשבה שניה לא היתה כה מזוהה. אלברט איינשטיין הוא בלי ספק האישיות היהודית הידועה והמכובדת ביותר בעולם. הוא היה תמיד קרוב לציונות, עזר לוייצמן להקים את האוניברסיטה העברית, היה חביב במיוחד על הנשיא הראשון, בחירתו היתה עלולה להרים מאד את קרנה של המדינה בעיני הגויים.

אולם זו היתה גם המגרעת של ההצעה. היא היתה בנויה, במידה מסוימת, על התפיסה הגלוית שנשיא היהודים צריך להיות האדם המקובל ביותר על הגויים. והיה משהו דוחה בתמונה זו של מדינה המחפשת נשיאים מ חוץ לגבולותיה. תמונה חיובית מבחינה צירי ניה, אך משפילה קצת מבחינה ישראלית.

עניין של-רושם. ההצעה השנייה היתה לעומת זאת, ישראלית מובהקת. היא היתה בנויה על הרצון הישראלי להימנע משלטים חסרי תוכן, טכסים חסרי משמעות. בעיני צעירים ישראלים רבים היה משהו זר במוסד החסר כל תכלית מעשית, והקים רק כעניין של-רושם. כמו האמריקאים, גם הם עם המבקש תכלית, הם רצו בנשיאות שתמלא תפקיד מעשי, ושבעלה יהיה באמת האיש הראשון במדינה. ההצעה: להשתמש בהזדמנות זו כדי לאחד את תפקיד הנשיא עם תפקיד ראש הממשלה, להעביר את התפקיד המאוחד לידי דוד בן-גוריון.

לא היו סיכויים רבים שהצעה קיצונית כזאת תתקבל תוך חודש. היא מצריכה קבלת חוקיסוד חדש לגמרי, אולי גם ניסוח חוקה אמיתית, אולם יהיה זה חבל אם מתוך התי רוצות מפלגתית שיגרתיית תוחמק בהזדמנות להביא אחת ולתמיד את המבנה הפוליטי של המדינה, לקבוע משטר ששוב לא יעמוד על כרעיו דרגולת של קואליציות חולפות.

מפלגות

אחוות אחים וגרב ניילון

התחילה עונת הגשמים ושוכני המעברות סערו ורעשו, דרשו את החלפת שיקוני הארעי (החדירים לגשם) בשיכון טוב מהם, הסוכנות היהודית הוכיחה את אולת ידה, נכשלו אתה יחד מפלגות הישוב הישנות שפתורנותיה ה נדושים הראו את אי יעילותם כבר בחורף שעבר.

פתרון מקורי יותר היה לעולה חדש, תושב יפו, שבמשך שנתיים של שהותו בארץ הספיק להגיע לנשיאות מפלגה, המונה כמה עשרות חברים, זאב בראון, יליד רומניה בן 68, לשעבר קומוניסט פעיל במשך 30 שנה, תושב ישיב בידו ובידי מפלגתו — המפלגה הדמו קרטית, או הליגה האנטיקומוניסטית — לפתור את בעית השיכון של שוכני המעברות. על ידי השלמת הבנינים החרושים למחצה, בערים הנטושות, אפשר, לדעתו, לשכן את כל מתי פחות העולים, אשר אינן רוצות לעלות למתי ישובות, מעדיפות לגור בעיר. השיכון יעלה

400—350 ל"י ליחידת דיור, יפו בלבד יכולה לקלוט 10.000 משפחות נוספות, לפי אומדן זהיר.

המפלגה הדמוקרטית לא הסתפקה במלים, עשתה גם פעולת שיכון משלה; הכיאה 14 משפחות עולים ממעברות הסביבה, שיכנה אר תן בבית שניתן לה ביפו לצרכי מחסן. החדרים הרעועים תוקנו במקצת, העולים נכנסו לגור בהם בתנאים קשים ביותר — הגגות דלפו גם כאן. האפוסטרופוס לנכסי נפקדים התנגד לבניה ללא רשיון, צוה להרוס את אשר נבנה בניגוד לחוק, הציע לאנשי המפלגה להשלים בתים במקום המיועד לשיכון, להסתלק מן המקום

היסטוריה

קאריירה של פצצה

בוה אחר זה התפוצצו הפצצות והרימו גים. עשרות גופות מרוסקות התבוססו בדם. ההמון הגדול, שהסתובב, כרגיל, בשוק העיר

חברה קדישא הצבאית בהלווית הנשיא

התהילים היו מבצע צבאי

העתיקה. ירושלים, ברח בבהלה. איתו ברחי גם מניחי הפצצות עצמם, לבושים בבגדים ערביים.

היה זה ה' 14 בנובמבר, 1937, תאריך היס' טורי. בפעם הראשונה יצאו יהודים לבצע מעשה טרור מתוכנן. הפצצה, שעתידיה היתה לשמש כמעט סמל לאומי במשך 11 שנה, התחילה בקאריירה המגואלת בדם.

הילדים המזוינים והרעים. 19 חדשים פחות 5 ימים לפני כן סימלו גויות יהודיות ברחובות יפו את התחלת המרד הערבי הג דול. הציבור הערבי, שראה בורם האדיר של העליה הגרמנית רבת ההון, החל מאמין כי חאגי אמין אל חוסייני, המופתי הירושל מ, צדק באמרו שיש לשים קץ לעליה בכוח האקדח.

בישוב נוצרה ה"הבלגה". המושג עצמו הומצא, כנראה, על ידי ישראל רוקח, במק רה, אגב פליטת פה. אולם כל מנהיגי הציונות הסכימו לו. הם האמינו כי העולם יראה את הילדים הערבים הרעים ואת הילדים היהודים הטובים, יכיר בצידקת היהודים. אחד מאותם שהאמינו בכך היה זאב זיבוינסקי.

אולם לאחר שעברו חדשים ומניות העי רבים עלו, שינה זיבוינסקי את דעתו. גם הוא היה רחוק מן הדעה שיש ללחום באנ גלים. כמו כל מנהיגי הציונות האמין שרק האנגלים יכולים להגשים את הציונות. אולם הוא סבר כי היהודים צריכים להראות לאנ גלים שגם הם מסוגלים לעשות משהו, כי אחרת ישתכנעו האנגלים שהיהודים הם חדלי אישים, שאפשר לסמוך אך ורק על הערבים. היתה זאת תפיסה נאיבית מאד, אך היא היתה לפי רוח הזמן.

זיבוינסקי נתן את הפקודה להגבה. ש. ר. בשעה זיבוינסקי שינה את דע תו באירופה, חלה בארץ התפתחות שגרמה לכך שיוצרי הגוף שיכול יהיה לקבל פקודה מעין זו.

בשנת 1929 התפלגה קבוצה של צעירים מארגון ההגנה בירושלים, עקב חילוקי דעות מעורפלים. הם יסדו הגנה מתחרה, "לאומית". זו כללה את כל הרביוניסטים, וגם את מ פקדי הימין האזרחי. בראשה עמד אברהם (גדעון) תהומי.

עם פרוץ המאורעות וההבלגה, החל תהומי מנהל משאיתות סודי עם ההגנה הארץ, ביי קש לאחד את שני הארגונים מול פני הסכנה. הדבר נודע לביה"רים. הם הביאוהו בפני הועד הציבורי שעמד בראש הארגון הלאומי, אך זה החליט לאשר את הקו של תהומי. הביתרים ורשו לערוך משאל בקרב הארגון. 65% מן הנשאלים הצביעו נגד האיחוד.

הארגון הלאומי התפלג. האזרחים, בהנהגת תהומי 18 מפקדים, חזרו להגנה. נקרא עד סוף פרשת המחחרת בפי חבריהם לשעבר בתוארהבזו ש. ר. (ראשי חיבות לישמונה

שבנו בו ושהנהו שלט מסחרי מובהק.

למען השוק השחור. בלשכת המודי עין של המפלגה (חדרו הפרטי של בראון),

אשר בכניסה אליה מתנוסס בגאווה השלט: "אחוות אחים לאחוות צמים. מיוזמה פרטית ל שפע כלכלי" בצדה של גרב ניילון, המעידה על מתקנת גרבים הגרה באותו בנין. מספר יושב ראש המפלגה בהתמררות על "מעשי ההרס

הסאדיסטיים של חנוכי קרל מרכס, מתוזה את קוי היסוד לפתרון בעיות הארץ: מלחמה עד חרמה בקומוניזם ובסוציאליזם למיניהם; יוזמה חפשיה שתביא בהכרח לשפע כלכלי; קץ למפלגות הציוניות הקיימות, הנגועות כולן ברקב; קיום מפלגה ישראלית אחת הדוגלת בעצמאות אמיתית — המפלגה הדמוקרטית.

בין הפעולות (המעטות) שהמפלגה הספיקה לבצע בימי קיומה: כרוז למען השוק השחור; שהוציאה כאשר מזכירה חביב שיכיר, תושב ותיק בארץ והאיש החזק של המפלגה, הואשב במכירה, לשוק השחור, של נייר התעמולה שקבלה רשימתו — או "רשימת העולים החד שים והחילים המשותתרים" (העולם הזה 762), כרוז נגד "גייס חמישי קומוניסטי" היושב, לדברי המפלגה, בכל מחלקות הממש לה. נוסף לזה גם שלחה מברק עידוד לגנרל איזנהאור במערכת הבחירות בארה"ב.

שילומים

CUT 449

בגשרדי אלעל ובמשרד החוץ נתעוררה שאלה רבתית. מיסטי החברה יצטרכו להר ביל חלק מן הכסורות אשר תסופקנה על ידי הגרמנים עם אישיר הסכם השילומים. אך אם ינחת אירון ישראלי בשדה התעופה, גרמ נה, כיצד אפשר למנוע מאוירון גרמני לנחות בשדה התעופה של לוד?

כוח ההמצאה היהודי מצא, כרגיל, את הפת רון האנוני. הפתרון: בכל טיסה לגרמניה יי חת המטוס הישראלי באחד משדות-התעופה אשר בדרך, יחזק את מספריו ואות-הזיכר ה ישראלי, יחליף אותם במספרים של מדינה דרום אמריקאית. את הרשות הדרום אמריקאית אפשר להשיג, כרגיל, בסכום כסף.

היתה זו רק אחת מן ההכנות שהטרידו את מוחות המדינה. מוחות הגרמנים היו טרודים. אותה שעה, בבקעה לגמרי אחרת: התקפה הנגד הגדולה של הערבים, שאימו להסוס בפ ני הגרמנים את השוק המרחבי החשוב אם לא יבוטל הסכם השילומים (ראה במרחב). פלוגת מחץ ישראלית כבר יצאה לדרך, למנוע בעד המצפון הגרמני הרך להירדם לפני אי שור ההסכם, מאחר שמול התעשינים הגרמ נים, המעוניינים בשוק הערבי, עומדים התעשי ינים הגרמנים, המעוניינים בשוק השילומים, יש סיכוי רב לאישור.

בעולם הרחב לא מצאה העמדה הישראלית

